

INRICHTING TWEEDE FASE

EN

REGELING SCHOOLEXAMEN

4-HAVO

CURSUS 2011/2012

INHOUD

Inleiding	blz. 3
Wijze van examinering	blz. 3
<ul style="list-style-type: none"> • Het schoolexamen • Vakken met schoolexamen en centraal examen • Vakken met uitsluitend schoolexamen • Slaagregeling eindexamen •	
Werkwijze in de vierde klas	blz. 5
<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunten • Periode 1: de gewenningsperiode • Opzet andere periodes • Werkoverzichten • Voortgang van het werk	
Regeling schoolexamen	blz. 7
<ul style="list-style-type: none"> • Opzet van het schoolexamen • Absentie bij een onderdeel van het schoolexamen • Onregelmatigheden bij het schoolexamen of centraal examen • Faciliteiten leerlingen met dyslexie of een andere handicap • Bevorderen of doubleren aan het eind van het vierde leerjaar • Bevorderingsregels van 4-havo naar 5-havo	
Loopbaanoriëntatie en studiebegeleiding	blz. 9
Mentoraat	blz. 9
Wederzijdse verwachtingen	blz. 10
Enkele praktische gegevens	blz. 10
<ul style="list-style-type: none"> • Rapportage • Projectweek • Daltonzorgweek • Geschillencommissie • Contacten met de school	
De lessentabel havobovenbouw	blz. 12
Raamwerk 4-havo	blz. 13
Keuzeformulier bovenbouw havo	blz. 14
Programma's van toetsing en afsluiting per vak	blz. 15

INLEIDING

De vierde klas is het eerste jaar van de Tweede Fase en daardoor het startpunt van het eindexamen, dat voor alle vakken bestaat uit een schoolexamen (SE) en voor de meeste vakken ook uit het landelijke centraal examen (CE). Het schoolexamen is verspreid over de gehele bovenbouw en is opgebouwd uit proefwerken, tentamens, praktische opdrachten en handelingsdelen. Aan het eind van het laatste leerjaar van de bovenbouw vindt het landelijke centraal examen plaats.

Het ministerie van onderwijs heeft in het zogeheten *Examenbesluit* (zie eventueel www.examenblad.nl) alle wettelijke bepalingen rond het eindexamen opgenomen. Daarnaast is de school verplicht om de interne afspraken en regels rond het schoolexamen aan alle betrokkenen bekend te maken. In dit boekje, "Inrichting Tweede fase en regeling schoolexamen", ook wel programma van toetsing en afsluiting (PTA) genaamd, staan alle formele zaken die voor leerlingen, ouders en docenten van belang zijn om school- en eindexamen op een correcte wijze af te handelen.

In de Tweede Fase wordt gewerkt met het begrip studielast. De studielast voor een vak is de tijd die een gemiddelde leerling nodig heeft voor alle activiteiten, die in het kader van dat vak verricht moeten worden, dus naast alle uren op school de tijd voor huiswerk, het lezen van boeken, het maken van scripties, het voorbereiden van spreekbeurten, het bezoeken van culturele activiteiten, enz.

De wetgever is bij het opstellen van de programma's uitgegaan van een totale studielast van 1600 klokuren per leerjaar, ofte wel 40 uren studielast per schoolweek. Een leerling brengt ongeveer 26 klokuren per week op school door en dus blijft er voor thuis nog zo'n 14 uren studielast over. Hoewel niet elke leerling zo veel tijd nodig heeft, blijkt hieruit wel dat er thuis een flinke hoeveelheid tijd aan schoolwerkzaamheden besteed zal moeten worden.

WIJZE VAN EXAMINERING

Het schoolexamen

- Het schoolexamen spreidt zich uit over de vierde en vijfde klas.
- Bij de meeste vakken wordt het eindcijfer bepaald door zowel het schoolexamen als het centrale examen. Het vak maatschappijleer kent alleen een schoolexamen.
- Het schoolexamen omvat ook een profielwerkstuk, dat met een cijfer wordt beoordeeld.
- De vakken kvv en lichamelijke opvoeding krijgen geen examencijfer, maar de waardering onvoldoende, voldoende of goed, afhankelijk van de mogelijkheden van de leerling.
- Bij alle vakken horen bij het schoolexamen naast proefwerken en tentamens ook praktische opdrachten of handelingsdelen. Praktische opdrachten leveren een cijfer op dat meetelt bij het schoolexamen. Handelingsdelen bestaan uit opdrachten, die geen cijfers opleveren, maar op tijd naar behoren moeten zijn afgesloten. Hieronder vallen bijvoorbeeld culturele activiteiten en het lezen van boeken.
- De school mag de uiterste datum bepalen waarop alle onderdelen van het schoolexamen moeten zijn afgesloten, maar een leerling kan alleen worden toegelaten tot het centrale examen als het gehele schoolexamen op de juiste wijze is afgerond.

Vakken met schoolexamen en centraal examen

- Nederlands
- Engels, Frans en Duits
- Geschiedenis
- Aardrijkskunde
- Wiskunde A en wiskunde B
- Natuurkunde
- Scheikunde
- Biologie
- Economie
- Management en organisatie
- Filosofie
- Kunstvak (drama) en kunstvak (beeldende vorming)

Vakken met uitsluitend schoolexamen

- Maatschappijleer
- Culturele en kunstzinnige vorming (ckv)
- Lichamelijke opvoeding
- Profielwerkstuk

Berekening schoolexamencijfers

- Voor ieder vak is het schoolexamencijfer het gewogen gemiddelde op één decimaal van alle in de vierde en vijfde klas behaalde cijfers van proefwerken, tentamens en eventuele praktische opdrachten. Hierbij wordt op de normale, rekenkundige wijze afgerond, dus 6,145 wordt 6,1.
- Voor ckv (alleen in 4e klas) en lichamelijke opvoeding (in 4e en 5e klas) worden gedurende het jaar decimale cijfers gegeven. Voor het schoolexamen wordt van alle cijfers het gemiddelde uitgerekend. Vervolgens wordt hieruit een waardering voor het schoolexamen bepaald volgens de regels:
  - gemiddelde $< 5,5$ dan is de waardering: onvoldoende (O)
  - $5,5 \leq$ gemiddelde $< 7,0$ dan is de waardering: voldoende (V)
  - gemiddelde $\geq 7,0$ dan is de waardering: goed (G).
- Voor maatschappijleer, met ook alleen een schoolexamen, wordt het gewogen gemiddelde van alle behaalde cijfers op een geheel cijfer afgerond. Hierbij geldt een afwijkende afrondingsregel: vanaf 0,45 exact wordt naar boven afgerond. Dus 6,450 wordt 7, maar 6,449 wordt 6.
- Voor het profielwerkstuk wordt direct een geheel cijfer gegeven.

Slaagregeling eindexamen

Tot en met examenjaar 2011 gold de onderstaande regeling:

- De gehele cijfers van maatschappijleer en het profielwerkstuk worden gemiddeld en vormen zo het zogeheten combinatiecijfer. De ondergrens voor elk van de onderdelen is 4. Het op een geheel getal afgeronde combinatiecijfer telt mee als één cijfer in de slaag-/zakbepaling.
- Voor de andere vakken wordt het gemiddelde bepaald van het schoolexamencijfer en het voor het centraal examen behaalde cijfer. Het gemiddelde wordt afgerond op een geheel getal. Hierbij geldt de wettelijke regel dat naar boven wordt afgerond vanaf 0,50, dus 5,45 wordt 5.
- Een kandidaat is geslaagd als de lijst voldoet aan één van de volgende voorwaarden:
  - alle cijfers zijn 6 of hoger;
  - de lijst telt één 5 en de andere cijfers zijn 6 of hoger;
  - de lijst telt één 4, de andere cijfers zijn 6 of hoger en het gemiddelde is ten minste 6,0;
  - de lijst telt twee keer 5 óf één 5 en één 4, de andere cijfers zijn 6 of hoger en het gemiddelde is ten minste 6,0.

Voorwaarde hierbij is dat ckv en lichamelijke opvoeding met de waardering voldoende of goed zijn afgerond.

Vanaf examenjaar 2012 komt daar de volgende eis bij:

- Een leerling moet gemiddeld een voldoende halen voor het centraal schriftelijk examen. Een leerling is dus gezakt als het gemiddelde van alle cijfers van alleen het CE lager is dan een 5,5.

Vanaf examenjaar 2013 komt daar ook nog de volgende eis bij:

- Leerlingen mogen ten hoogste één 5 bij de eindcijfers (dus schoolexamen en centraal examen samen) van de basisvakken Nederlands, Engels en wiskunde hebben. Voor leerlingen zonder wiskunde geldt dat ten hoogste één 5 voor Nederlands en Engels behaald mag worden. Een leerling is dus gezakt als er meer dan één 5 voor deze vakken wordt gescoord of als er een 4 of lager voor deze vakken wordt gescoord.

Voor leerlingen die nu in 4-havo zitten, betekent dat dus dat aan alle eisen moet worden voldaan.

WERKWIJZE IN DE VIERDE KLAS

Uitgangspunten

De vierde klas is voor veel leerlingen een moeilijk leerjaar. Zij moeten in het begin vaak wennen aan de andere omstandigheden. De beschermende omgeving van de eigen klas maakt plaats voor de clusterindeling, waarbij de leerling ieder uur met een andere groep leerlingen het lokaal deelt. De docenten in de bovenbouw zijn vaak niet diegenen die men uit de onderbouw kent. Er is een aantal nieuwe vakken en tempo en moeilijkheidsgraad van de bestaande vakken worden hoger. Bovendien spelen er juist tijdens dit leerjaar voor veel leerlingen allerlei andere zaken, die het functioneren op school sterk beïnvloeden, zoals de eerste bijbaan, de sportclub en het uitgaansleven in het weekeinde.

Daarom begint de school in 4-havo met een gewenningsperiode, waarin de leerling leert hoe de zaken moeten worden aangepakt. De eerste weken wordt vooral aandacht besteed aan de benodigde onderbouwkennis, de manier van werken bij ieder vak en wordt een voorzichtig begin gemaakt met de stof voor het schoolexamen. Daarna worden geleidelijk tempo en diepgang opgevoerd. De aanpak aan het begin van de vierde klas is gebaseerd op die van de onderbouw, waarbij de docent de touwtjes in handen heeft. In de loop van de vierde klas wordt van de daarvoor geschikte leerlingen steeds meer een houding van zelfstandig werken en leren verwacht en zij krijgen dan ook een toenemende verantwoordelijkheid voor de voortgang van en de controle op de eigen studie.

Dit proces wordt voortgezet in de vijfde klas. Hierdoor hopen we te bereiken dat de leerlingen wennen aan de werkwijze zoals die op hogescholen en universiteiten van ze verlangd wordt, waardoor de overgang naar de vervolgopleiding voor onze leerlingen soepel kan verlopen.

Periode 1: de gewenningsperiode

Het schooljaar is verdeeld in zes periodes van ongeveer zes weken. In de eerste periode krijgen de leerlingen de gelegenheid om te wennen aan de werkwijze in de bovenbouw. In deze gewenningsperiode herhalen de docenten noodzakelijke onderbouwstof en zorgen voor een gemeenschappelijk basisniveau. De leerlingen leren wat er van hen bij het vak verwacht wordt en hoe ze moeten plannen, werken en studeren. Dat betekent:

- Herhaling van de noodzakelijke vakkennis uit de onderbouw en extra uitleg en steun bij hiaten.
- Aanleren van de gewenste/vereiste werk- en studiehouding.
- Aandacht voor de voor het vak noodzakelijke basisvaardigheden, zoals gebruik van rekenmachine, woordenboek, atlas en ICT en het op peil brengen van rekenvaardigheden, spelling, ...
- Leren omgaan met kernboek, werkboek, antwoordenboekje, schrift, aftekenen, aantekeningen,...
- Leerlingen duidelijk maken dat huiswerk en taakwerk essentieel zijn voor de verwerking van de stof en een goede voorbereiding zijn op de proefwerken. Leerlingen worden direct aangesproken op het niet maken van huiswerk en op achterstanden bij het taakwerk.
- Uiteraard wordt er na een aantal inleidende lessen begonnen met de examenstof, maar dat gebeurt op een voorzichtige manier.
- Docenten kunnen diagnostische proefwerken of s.o.'tjes met uitgebreide nabespreking geven en bij een onvoldoende resultaat de leerling verplichten de toets nogmaals af te leggen. De cijfers voor de diagnostische toetsen tellen niet mee voor het schoolexamen.
- Bij sommige vakken kunnen na week 4 ook proefwerken die wel meetellen, worden gegeven, maar die zullen minder stof omvatten en ook minder zwaar meetellen dan de proefwerken in de latere periodes.
- Tijdens de periode zullen de docenten en de mentor met een niet goed functionerende leerling direct een gesprek aangaan om de werkhouding te verbeteren. Zo nodig worden ook de ouders op de hoogte gebracht.
- In week 7 wordt een uitgebreide teambespreking met alle docenten gehouden, waarin de werk- en studiehouding van alle leerlingen wordt besproken. Indien de vergadering daartoe aanleiding geeft, zullen in de week erna gesprekken worden gevoerd met de leerling en eventueel de ouders. Dit gesprek is gericht op verbetering van de werk- en/of studiehouding en het maken van duidelijke afspraken daarover. Het gesprek wordt gevoerd door de mentor en/of de conrector.

Opzet andere periodes

In de periodes 2, 3 en 4 worden de proefwerken tijdens de periode gegeven, terwijl de periodes 5 en 6 worden afgesloten met een proefwerkweek. De meeste vakken geven één proefwerk per periode, maar de talen geven er in sommige periodes meer in verband met de verschillende vaardigheden. Daarnaast zijn er voor sommige vakken praktische opdrachten.

Werkoverzichten

- Het schooljaar is verdeeld in zes kaartperiodes van zes schoolweken.
- De docent maakt voor iedere kaartperiode een werkoverzicht, waarin per week de te verwerken stof inclusief huiswerk en de andere activiteiten staan vermeld.
- Iedere sectie bepaalt of op een werkoverzicht de leerstof geïntegreerd wordt opgegeven of dat les-, huis- en daltonwerk apart worden vermeld.
- Een sectie kan ervoor kiezen af te tekenen als al het geïntegreerde werk naar behoren gemaakt en gecontroleerd is. Een paraaf betekent in dit geval dat al het werk van die week voldoende is afgerond. Een sectie kan er ook voor kiezen de paraaf alleen voor het taakwerk te laten gelden en les- en huiswerk in de les te regelen. In elk geval kunnen mentor en ouders ervan uitgaan dat een paraaf betekent dat de leerling tot die week bij is met het werk.
- De docent bespreekt vooraf de gang van zaken bij de werkoverzichten en het aftekenen voor zijn vak.

Voortgang van het werk

- Alle leerlingen werken aan de hand van een voortgangskaart. Op deze kaart is op de achterzijde ruimte voor het maken van relevante opmerkingen door de docent ter informatie van leerling, ouders, mentor en collega's. Ook is er ruimte voor opmerkingen van de mentor.
- De eerste zes weken laten de leerlingen wekelijks hun werk bij de docent controleren en aftekenen.
- Een paraaf kan pas worden gezet als de voorgaande parafen van het vak ook zijn behaald.
- Na de eerste kaartperiode kunnen de docenten met individuele leerlingen of met hun hele groep afspraken maken over een andere manier van controleren en aftekenen. Met een goed functionerende leerling kan worden afgesproken dat hij zijn werk voor een bepaalde periode zelf mag aftekenen.
- Deze afspraken worden door de docent op de voortgangskaart vermeld, zodat die bij mentor, andere docenten en ouders bekend kunnen zijn.
- Als een docent niet meer wekelijks zelf de parafen zet, maar met langere periodes laat werken, dan moet de leerling, als het werk is afgerond, zelf de tussentijdse parafen zetten.
- De docent blijft ervoor verantwoordelijk dat de parafen op de kaart de juiste stand van zaken weergeven. De mentor en de ouders moeten ervan kunnen uitgaan dat een paraaf (van de docent of van de leerling) inhoudt dat de leerling het werk tot die week in orde heeft.
- De docent blijft ook verantwoordelijk voor de voortgang van het werk bij zijn vak. Hij maakt zo nodig afspraken met de leerling over het inhalen van achterstanden. Als een leerling zich niet aan de afspraken houdt, kan de docent met de mentor overleggen over verdere maatregelen.
- De mentor houdt de totale stand van zaken in de gaten en spreekt de leerling aan als er een grote achterstand is. Zo nodig kan hij de leerling voor en na schooltijd tot 16.15 uur op school laten werken tot het werk in orde is. Bij een zeer grote achterstand kan de leerling, in overleg met de conrector en na contact met de ouders, buiten de lessen gehouden worden om aan de achterstallige stof te werken. Alle schoolexamenonderdelen gaan wel gewoon door.
- De mentor controleert de voortgang in de week na de betreffende taakweek. Dus in week 7 wordt gecontroleerd tot en met week 6. Op die manier is het reëel om van een leerling te eisen dat al het werk af en afgetekend is.
- Aan het einde van de kaartperiode moet al het werk (ook voor lo, lob en ckv) gemaakt, gecontroleerd en afgetekend zijn. Het aftekenen hoeft niet de laatste week van de periode, want het mag bij voldoende vertrouwen in de voortgang ook eerder. Zo kan de aftekendruk in de laatste week worden voorkomen.
- Uiteraard kan een docent of mentor besluiten dat een leerling, die de verantwoordelijkheid niet blijkt aan te kunnen, weer wekelijks al zijn werk moet laten controleren en aftekenen.

REGELING SCHOOLEXAMEN

Opzet van het schoolexamen

- Voor ieder vak is in het programma van toetsing en afsluiting (PTA) aantal, inhoud en gewicht van de verschillende schoolexamenonderdelen vastgelegd.
- In de eerste periode zijn een deel van de gegeven toetsen (proefwerken en s.o.'s) diagnostisch en deze tellen niet mee voor het schoolexamen. De eventuele reguliere proefwerken in deze periode omvatten minder stof en tellen meestal minder zwaar mee dan de proefwerken in de andere periodes. De meeste vakken geven tijdens de periodes 2 t/m 6 één proefwerk, de talen vaak twee. De laatste twee periodes worden afgesloten door een proefwerkweek.
- In de tijdens het jaar uit te reiken proefwerkroosters staan de momenten van alle proefwerken. De docent bevestigt tijdig de definitieve datum en inhoud van de proefwerken.
- Sommige vakken hebben handelingsdelen, deze moeten voor de inleverdatum naar behoren zijn afgerond.
- Inleveren van een praktische opdracht na de inleverdatum kan leiden tot puntenaftrek.
- Als onderdeel van het schoolexamen moet in 5-havo een profielwerkstuk worden gemaakt. Het bijbehorende plan van aanpak moet voor een vastgestelde datum tegen het eind van het 4-havojaar zijn afgerond en goedgekeurd. Overschrijding van de inleverdatum leidt tot puntenaftrek.

Absentie bij een onderdeel van het schoolexamen

- Een leerling, die weet dat hij tijdens een onderdeel van een schoolexamen zal moeten verzuimen, vraagt *zo spoedig mogelijk en in ieder geval ruim van tevoren* verlof door bij de conrector een ingevulde en ondertekende absentiekaart in te leveren.
- De tijdstippen van alle proefwerken zijn ver van tevoren bekend en bezoek aan tandarts, orthodontist, e.d. is in het algemeen geen rechtmatige reden voor verzuim.
- Absentie bij een schoolexamenonderdeel wegens ziekte moet op de eerste dag van de absentie voor 08.00 uur telefonisch aan de administratie gemeld worden, in principe door een ouder of verzorger, maar indien dit niet mogelijk is, door de leerling zelf.
- De eerste dag dat een leerling na een absentie op school komt, levert hij voor schooltijd bij de administratie een volledig ingevulde en ondertekende absentiekaart in.
- Als het verzuim op de juiste wijze is gemeld en de absentiekaart tijdig is ingeleverd, is er sprake van rechtmatig verzuim. In dat geval heeft de leerling het recht deel te nemen aan de inhaalsessie van het proefwerk tijdens de herkansingen. Hierdoor vervalt de mogelijkheid tot herkansen van deze toets.
- Het missen van een onderdeel door vergissing, pech of verslapen geldt als onrechtmatig verzuim.
- Te laat komen bij een mondeling onderdeel of luisterproefwerk geldt als onrechtmatig verzuim.
- Bij te laat komen bij een schriftelijk onderdeel dient de leerling het werk direct te maken en op de oorspronkelijke tijd te stoppen.
- Indien er sprake is van onrechtmatig verzuim wordt voor de proefwerk het cijfer 1,0 toegekend. In zeer bijzondere gevallen kan de conrector een leerling dan toch een inhaalmogelijkheid bieden.

Onregelmatigheden bij het schoolexamen

- Indien een leerling zich bij een onderdeel van schoolexamen aan een onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de school maatregelen nemen.
- Alvorens tot een maatregel over te gaan, hoort de conrector de leerling. De leerling kan daarna een gesprek met de conrector aanvragen, waarbij hij zich kan laten vergezellen door een meerderjarige.
- De maatregelen die de school al of niet in combinatie met elkaar kan nemen, zijn:
  - het toekennen van het cijfer 1,0 voor een onderdeel van het schoolexamen;
  - het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan één of meer onderdelen van het schoolexamen en/of centraal examen;
  - het ongeldig verklaren van één of meer al afgelegde onderdelen van het schoolexamen.
- Het besluit over de genomen maatregel(en) wordt meegedeeld aan de ouders of de verzorgers van de leerling.

Faciliteiten voor leerlingen met dyslexie of een andere handicap

Leerlingen die gebruik willen maken van bepaalde faciliteiten op grond van dyslexie of andere handicaps moeten bij de RT-sectie een officiële verklaring overleggen. De RT-sectie beslist welke faciliteiten worden toegekend. De volgende regels zijn van toepassing:

- Dyslectische leerlingen krijgen dezelfde opgaven als de andere leerlingen.
- Alle proefwerken worden uitgeprint in een groot lettertype met vergrote regelafstand, waardoor vergrote opgaven niet meer nodig zijn (dezelfde regeling als bij het centrale examen).
- Dyslectische leerlingen kunnen verlenging van de tijd krijgen. Bij een proefwerk van 45 minuten bedraagt de extra tijd 8 minuten. Bij proefwerken van 60 minuten is de extra tijd 10 minuten.
- In overleg kunnen andere aanpassingen plaatsvinden, zoals het gebruik van een daisyspeler of laptop.

Herkansingsregeling

- Na afloop van de periodes 2, 4, 5 en 6 zijn er mogelijkheden tot herkansen.
- Na periode 2 heeft iedere leerling recht op één herkansing, maar die mag alleen besteed worden aan een vak waarvan op het inlevermoment alle parafen op de kaart staan.
- De leerling verdient een tweede herkansing als op het inlevermoment alle parafen van alle vakken op de kaart staan. Dat betekent dus ook de parafen voor lo, lob, ckv en pws.
- Om te kunnen bekijken of een leerling recht heeft op herkansing(en) en voor welke vakken moet de voortgangkaart bij de mentor worden ingeleverd. Het uiterste inlevermoment wordt ruim van tevoren bekendgemaakt. Bij niet tijdig inleveren van de kaart vervallen de herkansingen.
- De herkansingen kunnen gebruikt worden voor toetsen uit periode 1 of 2.
- Een gemiste toets wordt tijdens de herkansingen ingehaald en daardoor vervalt dus de mogelijkheid om die toets te herkansen.
- Na periode 4 geldt dezelfde regeling maar nu kunnen de maximaal twee herkansingen gebruikt worden voor de proefwerken uit periodes 3 en 4.
Na periode 5 geldt dezelfde regeling maar alleen voor proefwerken uit periode 5.
Na periode 6 geldt dezelfde regeling maar alleen voor proefwerken uit periode 6.
- Een sectie kan bepaalde onderdelen van het schoolexamen uitsluiten van herkansing, bijvoorbeeld de praktische opdrachten.
- De herkansing omvat alle onderdelen, waaruit het te herkansen proefwerk was opgebouwd.
- Het eindcijfer is het hoogste van het oorspronkelijke cijfer en het cijfer van de herkansing.
- Een herkansing vervalt als de leerling afwezig is op het moment van herkansen, ongeacht de reden.

Bevorderen of doubleren aan het eind van het vierde leerjaar

- Aan het eind van 4-havo wordt door alle docenten, die een leerling lesgeven, aan de hand van de bevorderingsregels besloten of een leerling kan worden toegelaten tot 5-havo.
- Bij doubleren vervallen alle resultaten en doet een leerling het gehele programma over.
- Bij bevordering naar 5-havo zijn alle resultaten van 4-havo definitief. Alle behaalde cijfers blijven tot het einde van de schoolloopbaan gehandhaafd, ook na eventueel doubleren van het vijfde leerjaar.

Bevorderingsregels 4-havo naar 5-havo

- Aantal tekorten: $4,5 \leq \text{cijfer} \leq 5,4$ geldt als 1 tekort; $3,5 \leq \text{cijfer} \leq 4,4$ geldt als 2 tekorten;
- Een leerling is zonder bespreking bevorderbaar als aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
  - de lijst telt maximaal één tekort **of** de lijst telt twee tekorten én het gemiddelde van de onafgeronde cijfers is ten minste 6,0;
  - de vakken Nederlands, Engels en wiskunde hebben tezamen ten hoogste één tekort;
  - ckv is met ten minste voldoende afgerond;
  - voor het vak lichamelijke opvoeding moeten de cijfers in 4-havo zodanig zijn dat het mogelijk is om in 5-havo het vak af te sluiten met ten minste de waardering voldoende;
  - het programma van de loopbaanoriëntatie en studiebegeleiding is door de decaan afgetekend;
  - het plan van aanpak van het profielwerkstuk is afgerond en goedgekeurd;
  - de leerling heeft voldaan aan alle verplichtingen wat betreft taak- en leswerk.

- Een leerling, die volgens deze bevorderingsregels niet zonder meer bevorderd kan worden, wordt in bespreking genomen door alle docenten, die de leerling lesgeven. Zij kunnen met eenvoudige meerderheid van stemmen besluiten of een leerling toch bevorderd wordt, dan wel moet doubleren.
- Leerlingen hebben het recht een leerjaar te doubleren op onze school tenzij een 2/3 meerderheid van de betreffende docenten anderszins beslist. Het recht op doubleren op onze school kan alleen ontzegd worden als de ouders ruim van tevoren op de hoogte zijn gesteld van de mogelijkheid dat de bevorderingsvergadering hiertoe gaat besluiten. Vanaf het tweede rapport wordt het traject doorlopen, waarin door mentor en/of conrector met de ouders wordt besproken dat er verbetering van werkhouding en/of resultaten moet plaatsvinden. Ouders krijgen schriftelijk meegedeeld van de conrector dat er zonder verbetering geen recht op doubleren is. Het besluit tot wel of niet recht op doubleren ligt vervolgens bij de bevorderingsvergadering.

LOOPBAANORIENTATIE EN STUDIEBEGELEIDING (LOB)

De leerlingen doorlopen in de bovenbouw een gestructureerd keuzetraject voor studie en beroep om de keuze voor een vervolg op hun havo-opleiding beter te kunnen maken.

- In elke periode is er een aantal activiteiten, waaraan de leerling moet deelnemen.
- Naast een gemeenschappelijk programma zijn er voor elke leerling individuele activiteiten, die in onderling overleg tussen leerling en decaan worden bepaald.
- De decaan staat centraal bij de lob: hij begeleidt de leerlingen en onderhoudt contacten met de mentor, de docenten en eventueel de ouders.

MENTORAAT

De taak van de mentor in de Tweede Fase is veelomvattend:

- aanspreekpunt voor de leerling bij problemen;
- ouders voor informatie over het functioneren van de leerling;
- aanspreekpunt voor ouders bij problemen, die het functioneren op school negatief kunnen beïnvloeden;
- zo nodig ondersteunen van de leerling op sociaal-emotioneel gebied;
- verzamelen en registreren van alle relevante gegevens;
- controleren van de voortgang van het werk;
- ondernemen van actie bij achterstanden volgens de geldende afspraken;
- onderhouden van contacten met collega's om informatie over de leerlingen uit te wisselen;
- signaleren en bespreken van problemen;
- contact opnemen met de ouders bij ernstige studie- of gedragsproblemen;
- verzorgen van het mentoruur;
- begeleiden van sommige onderdelen van de loopbaanoriëntatie en studiekeuze.

WEDERZIJDE VERWACHTINGEN

In 4-havo treffen we een gemengd gezelschap van leerlingen aan: vooropleidingen, leeftijden en thuissituaties zijn vaak heel verschillend. Een deel van de ouders vindt dat hun kind op een leeftijd is gekomen, waarop grote bemoeienis van hun kant met schoolzaken niet langer nodig is. Vrijwel alle leerlingen hebben een bijbaan, waaraan vaak veel tijd wordt besteed. Veel jongeren hebben daarnaast een boeiend uitgaansleven, waardoor een flink deel van het weekeinde besteed wordt aan stappen en uitslapen. Deze maatschappelijke ontwikkelingen hebben tot gevolg dat de schoolwerkzaamheden niet altijd die plaats in het dagelijkse bestaan hebben, die noodzakelijk is om met succes de havo te kunnen volbrengen. Wat ons betreft moet de keuze voor de Tweede Fase op Dalton Den Haag een zeer bewuste keuze zijn. De bovenbouw stelt hoge eisen aan inzet, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerling, kortom de totale instelling waarmee de leerling de school bezoekt. Voor een goed functioneren van de leerling zijn ook de medewerking en betrokkenheid van de ouders onontbeerlijk. Alleen gezamenlijk kunnen leerling, ouders en school ervoor zorgen dat er goede resultaten behaald worden.

Wat verwacht de school van de leerling?

- inspanningsverplichting m.b.t. schoolwerk
- actieve leerhouding tijdens de lessen, daltonuren en vrije werkuren
- zo min mogelijk schoolverzuim
- stiptheid m.b.t. afspraken
- sociale opstelling t.o.v. medeleerlingen, docenten en andere personeelsleden.

Wat verwacht de school van de ouders?

- aandacht voor het totale schoolgebeuren van hun kind
- betrokkenheid bij leerprestaties en leerproblemen
- actieve medewerking bij het beperken van en de controle op absenties
- stimulering tot het maken van schoolwerk
- actieve opstelling bij problemen door tijdig contact op te nemen met de mentor.

Wat mag de leerling van de school verwachten?

- een gedegen en gestructureerd aanbod van de lesstof
- ondersteuning bij studieproblemen en problemen op sociaal-emotioneel vlak
- begeleiding en voorlichting bij studie- en beroepskeuze
- regelmatige rapportage over studieresultaten
- strenge controle op absenties
- een veilige, stimulerende werkomgeving.

ENKELE PRAKTISCHE GEGEVENS

Rapportage

Via Magisterweb kunnen de leerlingen en hun ouders op ieder moment op de hoogte zijn van de stand van zaken bij de schoolexamencijfers en de absenties. Indien ouders benieuwd zijn naar de voortgang van het werk kunnen zij kijken naar de parafen en opmerkingen op de voortgangskaart.

Projectweek

In de week voor de herfstvakantie organiseren we dit jaar voor de derde maal in samenwerking met de Johan de Witt Scholengroep een thematische projectweek, de Come Together Week. Onze leerlingen uit 4-havo en 4-vwo en de leerlingen van het Novacollege en het City+ college gaan intensief kennismaken met elkaar en met verschillende aspecten van onze pluriforme samenleving. Er zullen voor de bijna 400 leerlingen vijf verschillende dagprogramma's worden gemaakt met thema's als cultuur, religie, politiek en culinair.

Daltonzorgweek

Dit jaar wordt voor de twintigste maal het project Daltonzorgweek georganiseerd als onderdeel van de lob. Na een voorbereidend programma op school volgen alle leerlingen van 4-havo en 4-vwo een week lang een soort snuffelstage in een instelling van gezondheidszorg. Dankzij de medewerking van meer dan vijftig zorginstellingen en vele personen en instanties is deze week elk jaar een groot succes.

Geschillencommissie

Als een leerling en/of de ouders het niet eens zijn met een toegekend cijfer of een beslissing die door een docent is genomen, moeten zij in eerste instantie overleggen met de conrector van de afdeling. Als de leerling en zijn ouders het niet eens zijn met de afhandeling van hun klacht kunnen zij in beroep gaan bij de rector. Indien in het overleg met de rector geen overeenstemming bereikt wordt, kunnen de leerling en zijn ouders een schriftelijk verzoek indienen ter behandeling van het geschil door de commissie van beroep van het bevoegd gezag (Stichting VO Haaglanden). Het verzoek tot behandeling door de geschillencommissie dient binnen een week na het overleg met de rector te worden ingediend.

Contacten met school

- Voor zaken die te maken hebben met de studie(resultaten) of begeleiding kan er contact worden opgenomen met de mentor. Deze regelt alle contacten tussen school en thuis.
- Voor zaken die te maken hebben met vakkenkeuze, vervolgopleidingen, studiefinanciering en lob kunnen de leerlingen of hun ouders contact opnemen met de decaan van de havo, dhr. H.Haarsma. Hij beschikt over alle mogelijke informatie, zoals voorlichtingsfolders, brochures, naslagwerken en opendagenkalender.
- De leiding van en de eindverantwoordelijkheid voor de gang van zaken binnen de afdeling is in handen van de conrector, dhr. G.Kokken.
- U kunt altijd telefonisch contact met de school opnemen, maar de praktijk leert dat het vaak lastig is om daarvoor een geschikt moment te vinden. Meestal is het veel eenvoudiger om een e-mail te sturen met uw vragen of opmerkingen. Uiteraard krijgt u dan zo snel mogelijk antwoord per mail of zal er, als daartoe aanleiding bestaat, telefonisch contact met u worden opgenomen.

Adressen:	4-havo A	mw. T.Alsengeest	talsengeest@daltondenhaag.nl
	4-havo B	dhr. J.Boon	jboon@daltondenhaag.nl
	4-havo C	dhr. H. Haarsma	hhaarsma@daltondenhaag.nl
	4-havo D	mw. E. van Hall	ehall@daltondenhaag.nl
	decaan	dhr. H.Haarsma	hhaarsma@daltondenhaag.nl
	conrector	dhr. G.Kokken	gkokken@daltondenhaag.nl

LESSENTABEL TWEEDE FASE HAVO				
	4-havo		5-havo	
	Les	Dalton	Les	Dalton
NE	2	1,2	2	1,0
EN	2	1,0	2	1,0
MA			1	1,0
CKV	1	0,75		
LO	2		2	
MT	1,0		1,0	
LOB				
PWS				1,0
FA	2	1,2	2	1,0
DU	2	1,2	2	1,0
GS	2	0,75	2	0,5
AK	2	0,75	2	0,5
WA	2	0,75	2	0,5
WB	2	1,0	2	1,0
NA	2	1,2	2	1,0
SK	2	0,75	2	0,5
BI	2	1,2	2	1,0
EC	2	1,2	2	1,0
MO	2	0,75	2	0,5
FI	2	0,75	2	0,5
KU(BV): th	1		1	0,5
KU(BV): pr	2		1	
KU(DR):th	1		1	0,5
KU(DR):pr	2		1	

	MA	DI	WO	DO	VR			MA	DI	WO	DO	VR	
1	roosters/ boeken ophalen	roosters/ boeken ophalen	start lessen			22/08 t/m 26/08	22						06/02 t/m 10/02
2						29/08 t/m 02/09	23						13/02 t/m 17/02
3				mentorav. 4H		05/09 t/m 09/09	24					eind kaart 4	20/02 t/m 24/02
4						12/09 t/m 16/09		voorjaarsvakantie					27/02 t/m 02/03
5		prinsjesdag t/m 3e les				19/09 t/m 23/09	25	start kaart 5		voorl. cijfers ingevoerd	opgeven herkansen		05/03 t/m 09/03
6					eind kaart 1	26/09 t/m 30/09	26	verkort	verkort + herkansen	verkort + herkansen	verkort + herkansen overl. doc.	verkort + herkansen	12/03 t/m 16/03
7	start kaart 2 overl.doc.					03/10 t/m 07/10	27	Zorgweek	Zorgweek	Zorgweek	Zorgweek	Zorgweek	19/03 t/m 23/03
8	Come Together Week	Come Together Week	Come Together Week	Come Together Week	Come Together Week	10/10 t/m 14/10	28						26/03 t/m 30/03
	herfstvakantie					17/10 t/m 21/10	29		ouderav. doc.+ment.			Goede Vrijdag	02/04 t/m 06/04
9						24/10 t/m 28/10	30	Pasen				eind kaart 5	09/04 t/m 13/04
10				conferentie = lesvrij		31/10 t/m 04/11	31	toetsweek	toetsweek	toetsweek	toetsweek	toetsweek	16/04 t/m 20/04
11						07/11 t/m 11/11	32	start kaart 6		voorl. cijfers ingevoerd	opgeven herkansen		23/04 t/m 27/04
12					eind kaart 2	14/11 t/m 18/11		meivakantie					30/04 t/m 04/05
13	start kaart 3		voorl. cijfers ingevoerd	opgeven herkansen		21/11 t/m 25/11	33			herkansen	herkansen	herkansen	07/05 t/m 11/05
14	verkort overl. doc.	verkort + herkansen	verkort + herkansen	verkort + herkansen	verkort + herkansen	28/11 t/m 02/12	34			def. cijfers ingevoerd	Hemel- vaart		14/05 t/m 18/05
15			def. cijfers ingevoerd	rapporten ouderav. mentoren		05/12 t/m 09/12	35						21/05 t/m 25/05
16			ouderav. docenten			12/12 t/m 16/12	36	Pink- steren					28/05 t/m 01/06
17					jaarsluiting	19/12 t/m 23/12	37						04/06 t/m 08/06
	kerstvakantie					26/12 t/m 30/12	38					eind kaart 6	11/06 t/m 15/06
						02/01 t/m 06/01	39	toetsweek	toetsweek	toetsweek	toetsweek	toetsweek	18/06 t/m 22/06
18					eind kaart 3	09/01 t/m 13/01	40	voorl. cijfers ingevoerd			herkansen	herkansen	25/06 t/m 29/06
19	start kaart 4				verkort open dag	16/01 t/m 20/01	41	def. cijfers ingevoerd		slotfeest		rapporten	02/07 t/m 06/07
20						23/01 t/m 27/01		zomervakantie					09/07 t/m 24/08
21						30/01 t/m 03/02							